

1. Osmanlı Devleti'nde kadı ve müderrisler medreselerden yetişmiştir.
 - **Enderun:** Devşirme eğitimi veren saray okullarıdır.
 - **Darülfünun:** Günümüz Fen-Edebiyat fakültelerinin ilk halidir.
 - **Darülmaarif:** Rüştîyelerle Darülfünun arasındaki kademede, bugünkü lisele- rin dengi sayılabilecek ve aynı zaman da devlet memuru yetiştirmek için kuru- lan okullardır.
 - **İptidai:** İlkokul düzeyindeki okullardır.

CEVAP: B

2. Osmanlı Devleti'nde yönetenler seyfiye, kalemiye ve ilmiye olarak üç sınıfa ayrılmıştır.
 - Sefiye sınıfı, yönetim ve askerlik sınıfıdır. Padişah, sadrazam, vezirler, beylerbeyi, sancakbeyi, yeniçeri ağası, subaşı seyfiye sınıfının üyelerindedir.
 - Kalemiye sınıfı, maliye ve yazışma sınıfıdır. Defterdar, nişancı ve reisülküt- tap kalemiye sınıfının üyelerindedir.
 - İlimiye sınıfı, din, hukuk ve eğitim işle- rinden sorumlu sınıftır. Kazasker, kadı, şeyhülislam, müderris, muid, imam ve müezzinler ilmiye sınıfının üyelerindedir.

CEVAP: A

3. Osmanlı Devleti'nde Divanihümayun üye- leri (Sadrazam, vezir, kazasker, nişancı, defterdar gibi) bizzat padişah tarafından atanarak göreve başlardı. Kadı ve müder- rislerin ataması ise kazaskerler tarafından yapılırdı.

CEVAP: A

4. Osmanlı Devleti'nde dirlik (tımar) sistemi sayesinde "cebello" adı verilen atlı askerler yetişmiştir. Bu askerler eyalet ordusunun en önemli bölümünü oluşturmuştur. XVII. yüzyılla birlikte dirlik sisteminin bozulmaya başlaması cebellülerin yetişmemeye baş- lamasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti de sayıları azalan cebellülerin yerini yeni- çerilerle doldurmaya çalışmıştır. Yeniçeriler maaşlı askerler olduğu için, bu durum Os- manlı hazinesine yük olmaya başlamıştır.

CEVAP: B

5. Takiyüddin Mehmet'in kurduğu rasatha- nenin dönemin şeyhülislamının fetvasıyla yıkılması Osmanlı Devleti'nde yeniliklerin bazı çevrelerce (din çevresi) desteklenme- diğini gösterir.

CEVAP: B

6. Osmanlı Devleti'nin ilmi, siyasi ve düşün- ce hayatının gelişmesinde, yeni fethedilen yerlerin gelenek ve görenekleri, eski Türk kültürü ve İslam kültürü etkili olmuştur. Bu üç unsur Osmanlılarda zengin bir kültür ve medeniyetin ortaya çıkmasında etkili ol- muştur.

CEVAP: E

7. Kanunname-i Ali Osman, II. Mehmet dö- neminde hazırlanmış bir yasadır. Bu yasa padişahın mutlak otoritesini güçlendirmeye yöneliktir. Öyle ki bu yasa, padişah olan kişiye dilerse diğer kardeşlerini öldürme hakkını da vermiştir. Osmanlı Devleti'nde padişahların yetkilerini kısıtlayan ilk belge Sened-i İttifak Sözleşmesi'dir. Bu sözleş- me ile padişah II. Mahmut ayanların var- lığını tanımak zorunda kalmıştır. Sultan Abdülmecit tarafından ilan edilen Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Devleti ilk kez huku- kun üstünlüğünü kabul etmiştir. Diğer bir deyişle, Osmanlı padişahlarının mutlak otoritesi Tanzimat fermanı ile kanun karşı- sında kısıtlanmıştır. Kanunuesasi, Osmanlı Devleti'nin ilk anayasasıdır. I.Meşrutiyet'in ilanıyla yürürlüğe giren Kanunuesasi ile Osmanlı Devleti ilk kez anayasal, parla- menter yönetime geçmiştir. Bu geçiş Os- manlı padişahlarının mutlak otoritelerini daha da kısıtlamıştır.

CEVAP: E

8. Osmanlı Devleti taşra yönetimini iki temel sisteme dayandırmıştır. Bunlar:

- Dirlik ve
- İltizam sistemidir.

Bu sistemlerin uygulanacağı eyaletler belirlenirken, bu eyaletlerin devlet merkezine olan uzaklıkları dikkate alınmıştır. Merkeze yakın olan eyaletlerde kontrolü kolay olacağı için dirlik sistemi uygulanırken, merkeze uzak eyaletlerde iltizam sistemi uygulanmıştır.

CEVAP: D

9. Osmanlı Devleti'nin en önemli özelliklerinden biri merkeziyetçiliktir. Bu özellik Osmanlı Devleti'ni diğer Türk devletlerinden ayırır. Osmanlılar öncelikle bir sülale devleti olduğu için diğer Türk sülalelerini yönetimden uzak tutarak, devşirmeleri önemli görevlere getirerek Osmanlı sülalesinin iktidarını sürekli hale getirmeye çalışmıştır. Bu siyasetinde de başarılı olmuştur. Çünkü Osmanlı Devleti, yeryüzünde tek bir sülalenin idare ettiği en uzun ömürlü devlettir. Bu anlamda A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler Osmanlı merkeziyetçilik anlayışının güçlenmesine katkı sağlamıştır. Oysa ayanlığın babadan oğla geçmesine izin verilmesi Osmanlı merkezi otoritesini sarsmış, bu durum II.Mahmut döneminde Sened-i İttifak Sözleşmesi'nin imzalanmasına neden olmuştur.

CEVAP: D

10. Paragrafta anlatılan uygulama dirlik (tımar) sistemidir. Osmanlı Devleti'nde tımar sistemi XIX. yüzyıla kadar uygulanmış, II.Mahmut döneminde uygulamadan kaldırılmıştır. Bu dönemle birlikte bütün devlet memurlarına maaş uygulamasına geçilmiştir.

CEVAP: B

11. İpek ve Baharat ticaret yollarından elde edilen gümrük vergileri Osmanlı Devleti'nin en önemli gelir kaynakları arasındaydı. XV ve XVI. yüzyıllarda Avrupalı devletlerin coğrafi keşifleri gerçekleştirmesi ve bunun sonucunda Akdeniz ticaretinin önemini kaybetmesi Osmanlı Devleti'nin bu gelirlerinde önemli bir azalmaya neden olmuştur.

CEVAP: C

12. Klasik Osmanlı mimarı tarzı ilk defa Fatih Sultan Mehmet döneminde oluşmuştur.

CEVAP: C

13. Osmanlı Devleti'nde verilen görevleri yerine getiren Divanıhümayun üyesi nişancıdır.

- **Sadrazam:** Padişahın mutlak vekilidir.
- **Reisülküttap:** Dış işlerin düzenlenmesinden sorumludur.
- **Kazasker:** Divana gelen büyük davalara bakar, kadı ve müderrislerin atamasını yapardı.
- **Defterdar:** Mali işlerden sorumludur.

CEVAP: C

14. Osmanlı kara ordusu Kapıkulu askerleri, Eyalet askerleri ve Yardımcı kuvvetler olmak üzere 3'e ayrılmıştır.

Kapıkulu Askerleri	Eyalet Askerleri	Yardımcı Kuvvetler
• Acemioğlanlar	• Tımarlı Sipahiler	• Bağlı beylik ve devletlerden alınan kuvvetler
• Yeniçeriler	• Yayalar ve Müsellemeler	
• Cebeciler	• Azaplar	
• Topçular	• Akıncılar	
• Top Arabacıları	• Beşliler	
• Humbaracılar	• Sakalar	
• Lağımcılar	• Gönüllüler	
• Sipahiler		
• Sağ Ulufeciler		
• Sol Ulufeciler		
• Sağ Garipler		
• Sol Garipler		

CEVAP: B

15. Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır anlayışı Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme hareketlerinin geç gelişmesine neden olmuştur. Bu nedenle halkın devlet yönetimine katılması da gecikmiştir.

CEVAP: B

16. Verilen özelliklerin hangi dönemlere ait olduklarını göstererek soruyu çözelim:
- **Çok uluslu olma:** Osmanlı Devleti bu özelliğini İstanbul'un fethiyle kazanmıştır (Yükselme Dönemi).
 - **Müslüman olma:** Osmanlı Devleti kuruluşundan yıkılışına kadar Müslüman bir devlettir.
 - **Hanedan ailesi tarafından yönetilme:** Osmanlı Devleti kuruluşundan yıkılışına kadar sadece Osmanlı hanedanı tarafından yönetilmiştir.
 - **Halifelik sanını kullanma:** Osmanlı Devleti Mısır Seferi'nin sonucunda halifelik sanını kullanmaya başlamıştır (Yavuz Sultan Selim – Yükselme Dönemi).

CEVAP: B

17. Osmanlı Devleti'nde sınırların genişlemesiyle devlet yönetiminde bazı zorluklar ortaya çıkmıştır. Bu durum bazı divan üyelerinin sayısında artışa neden olmuştur. Örneğin, Orhan Bey döneminde bir olan vezir sayısı yükselme döneminde sekize kadar çıkmıştır. Sadrazam, nişancı, şeyhülislam ve kaptanıderya sayısında ise hiçbir zaman değişiklik yaşanmamıştır.

CEVAP: C

18. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler sadrazamın görev ve yetkileri arasında yer alır. Osmanlı Devleti'nde kadı ve müderrisleri atamak görevi kazaskere aittir.

CEVAP: E

19. • **Ocaklık:** Geliri tersane giderlerine ayrılan topraklardır.
- **Vakıf:** Geliri sosyal ihtiyaçların karşılanmasına ayrılan topraklardır.
 - **Mukataa:** Geliri doğrudan devlet hazinesine ayrılan topraklardır.
 - **Yurtluk:** Geliri sınır boylarını koruyan askerlere ayrılan topraklardır.
 - **Has:** Geliri I.dereceli devlet memurlarına maaş karşılığı olarak ayrılan dirlik topraklarıdır.

CEVAP: E

20. • **İkta:** Selçuklularda geliri bazı devlet memurlarına maaşlarına karşılık olarak ayrılan topraklardır.
- **Mukataa:** Geliri doğrudan devlet hazinesine aktarılan miri arazi çeşididir.
 - **İltizam:** Peşin vergi toplama sistemidir.
 - **Avarız:** Olağanüstü durumlarda toplanan vergidir.
 - **İспенçe:** Gayrimüslimlerden alınan arazi vergisidir.

CEVAP: C

